

Základy právneho styku s cudzinou (občianske a obchodné veci)

Miroslav Slašťan

Medzinárodný / cudzí prvok / cezhraničný prvok

- Pojem „medzinárodný prvok“ alebo „cudzí prvok“ alebo „cezhraničný prvok“ používajú rôzne právne predpisy bez jednotnej legálnej definície alebo akejkol'vek definície vôbec
- napr. v zásade cudzím prvkom, resp. cezhraničným prvkom je vždy podľa práva EÚ obvyklý pobyt (bydlisko) fyzickej osoby v inom členskom štáte, než súd, ktorý o právach alebo povinnostiach tejto fyzickej osoby koná, alebo má konať
- pojmy „cudzí prvok“ alebo „cezhraničný prvok“ sú synonymá k pojmu „medzinárodný prvok“,

ktorý sa používa v medzinárodnom práve súkromnom, alebo vnútroštátnom práve, vrátane ZMPS (pozri § 1) alebo OSP (pozri § 27).

- pojem „cudzí prvok“ je použitý v ustanovení § 176 ods. 3 OSP napr. vo veciach starostlivosti súdu o maloletých.

Medzinárodný / cudzí prvok / cezhraničný prvok

- Aké skutočnosti možno označiť za cudzí / medzinárodný prvok?
  - i) právne udalosti (úmrtie v cudzine)
  - ii) (proti) právne úkony (uzatvorenie zmluvy v cudzine, vznik škody k cudzine)
  - iii) vo vzťahu k účastníkom konania – iná štátna príslušnosť, bydlisko/obvyklý pobyt
  - iv) predmet právneho vzťahu je v cudzine
  - v) iné – cudzie právo, cudzie verejné listiny, súdne rozhodnutia

vi) úmysel účastníka konania ??

Medzinárodný / cudzí prvok / cezhraničný prvok

- **právomoc** (medzinárodná príslušnosť) súdov — ktorý súd bude mať právomoc (vecnú, miestnu, časovú, osobnú) konať v určitej veci (žalobe) a rozhodnúť
- **rozhodné právo** — podľa akého cudzieho hmotného práva rozhodne príslušný súd
- **osobitné konania** — zjednocujú procesné predpisy na základe ktorých súd rozhodne
- **uznanie a výkon** cudzích súdnych rozhodnutí — kde všade rozhodnutie súdu bude exekučným titulom
- **spoluprácu** súdov členských štátov EÚ — napr. pri výkone dôkazu (výsluch svedka) v inom členskom štáte,

doručení žaloby, predvolania...

právomoc súdov SR vo vzťahu k zahraničiu

- medzinárodné právo súkromné a procesné je „vnútroštátnym právom“
- ??
- súd bude vždy hľadať odpovede na otázky týkajúce sa medzinárodného práva súkromného a procesného podľa toho medzinárodného práva súkromného a procesného, ktoré je pre tento súd záväzné (teda podľa práva *lex fori*)

Slovenské medzinárodné právo súkromné a procesné (ako *lex fori*)

- Rozhodujúce pramene práva slovenského MPS
  - právo EÚ (nariadenia, medzinárodné dohody EÚ)
  - medzinárodné právo (dvojstranné – mnohostranné zmluvy)
  - zákony SR – ZMPS, OBchZ ...

Konflikt prameňov „slovenského MPS“

- Vzhľadom na skutočnosť, že skúmanie súdnej právomoci, cudzieho práva, doručenia do cudziny.... môže byť predmetom právnej úpravy

medzinárodnej, úniovej a tiež vnútroštátnej, je nevyhnutné vysporiadať sa so situáciou, ako postupovať v prípade stretu týchto prameňov.

Konflikt prameňov „slovenského MPS“

- Prvé pravidlo - prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky je v zmysle čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy SR priznaná
  - právne záväzným aktom EÚ, ako aj
  - medzinárodným zmluvám, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon a medzinárodným zmluvám, ktoré priamo zakladajú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom (v prípade, že medzinárodná zmluva upravuje otázky, ktoré sú predmetom ZMPS (pozri § 1 ZMPS) a zároveň jej nebolo priznané postavenie „prednostnej medzinárodnej zmluvy“ v súlade

s Ústavou SR, aplikuje sa navyše § 2 ZMPS deklarujúci aplikačnú prednosť takýchto medzinárodných zmlúv, resp. zákonov prijatých na ich vykonanie, pred ZMPS

Konflikt prameňov „slovenského MPS“

- Ako druhé základné ustanovenie a pravidlo platí **prednosť práva EÚ pred normami medzinárodného práva**, bez ohľadu na to, či je medzinárodnou zmluvou viazaná EÚ a/alebo jej členské štáty.

Konflikt prameňov „slovenského MPS“

- článok 351 ZFEÚ: „Ustanovenia zmlúv neovplyvnia práva a povinnosti“

vyplývajúce z dohôd uzavretých pred 1. januárom 1958 alebo pre pristupujúce štáty pred dňom ich prístupu medzi jedným alebo viacerými členskými štátmi na jednej strane a jedným alebo viacerými tretími krajinami na strane druhej.

- *V prípade, že tieto dohody sú nezlučiteľné so zmluvami, členský štát alebo dotknuté štáty podniknú vhodné opatrenia na odstránenie zistených nezlučiteľností. Ak je to potrebné, členské štáty si na dosiahnutie tohto cieľa môžu poskytnúť vzájomnú pomoc a zaujať spoločný postoj.*

Konflikt prameňov

„slovenského MPS“

- **Čl. 351 ZFEÚ ale v MPS neplatí vždy...**
- Pokiaľ ide o medzinárodné

dohody medzi členskými štátmi uzatvorené pred 1.1. 1958 resp. pre prístupujúce štáty po ich pristúpení – existuje prax derogácie týchto medzinárodných zmlúv v sekundárnom práve (napr. čl. 69 nariadenia Brusel I resp. Brusel Ibis) – nie v celistvosti – čl. 70

Konflikt prameňov „slovenského MPS“

- možný postup...?
- Upravuje právomoc medzinárodná zmluva uzatvorená pred 1.5. 2004?

Áno: platí MZ, overiť či právomoc upravuje aj právo EÚ – a či nederoguje zmluvu (len medzi ČŠ EÚ)

Nie: Právo EÚ alebo ZMPS – ak právo EÚ, pozor na vzťah medzi lex generalis a lex specialis

Medzinárodný prvok a právomoc súdu

- Vymedzenie „cudzieho prvku“ resp. „cezhraničného sporu“ je rozhodné pri založení právomoci súdu podľa **práva EÚ** a **medzinárodného práva** na strane jednej a **vnútroštátneho práva** (Slovenskej republiky) na strane druhej.
- Ide o osobitnú podmienku, ktorá určuje pôsobnosť (aplikovateľnosť) príslušného prameňa práva, na základe ktorého súd o svojej právomoci rozhodne.

- Ak v prejednávanej veci (spore) nie je cudzí prvok, súd rozhodne o svojej právomoci podľa vnútroštátneho práva.

Medzinárodná súdna právomoc

- Medzinárodná súdna právomoc vymedzuje právomoc súdov vo vzťahu k súdom iného štátu, t.j. odkazuje na súdy štátu, ktoré budú mať právomoc konať a rozhodovať v danej veci.
- Určenie vecne a miestne príslušného súdu je spravidla ponechané na právnu úpravu vnútroštátneho procesného práva, a teda zvyčajne nevyplýva z právnych aktov týkajúcich sa určenia medzinárodnej súdnej

právomoci....ale....**N 861/2007**

právomoc súdov SR vo vzťahu k zahraničiu

- **právomoc súdu** - verejnoprávne oprávnenie súdu, resp. súdov určitého štátu konať v určitej veci
  - ktorý súd bude mať právomoc konať v určitej veci (žalobe) a rozhodnúť
- pri skúmaní právomoci sa zisťuje, súd ktorého štátu môže konať vo veci konať
- súd, na ktorý bol doručený návrh na začatie konania v súkromnoprávnej veci s cudzím prvkom, musí ako prvé rozhodnúť o tom, či má právomoc konať ak právomoc nemá, konanie zastaví

právomoc súdov SR vo vzťahu k zahraničiu

- **príslušnosť súdu** - určenie štátu, súdy ktorého majú právomoc konať vo veci samej, ešte nevedie k určeniu konkrétneho súdu, ktorý môže v štruktúre vnútroštátnych súdov konať

- na určenie vnútroštátne príslušného súdu je potrebné použiť vnútroštátne pravidlá pre súdne konanie
- § 11 ods. 3 OSP - ak ide o vec, ktorá síce patrí do právomoci súdov SR, ale podmienky miestnej príslušnosti súdu nie sú upravené, alebo ich nemožno zistiť, tak Najvyšší súd SR rozhodne, ktorý súd vec prejedná a rozhodne - spravidla ten súd, na ktorý návrh dôjde

právomoc súdov SR vo vzťahu k zahraničiu

- medzinárodná právomoc vs medzinárodná príslušnosť
- Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach
- Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávaní a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech

právomoc súdov SR vo vzt'ahu k zahraničiu

- Príklad: EKNHS N 861/2007
- právomoc súdu:...**jedna (obe)**
zo strán bydlisko alebo
obvyklý pobyt **v inom**
členskom štáte ako v
členskom štáte súdu
konajúceho vo veci

právomoc súdov SR vo vzt'ahu k zahraničiu: EKNHS

Súd (čs) Navrhovateľ

Odporca

	SR		SR
SR			
	SR		SR
<u>ČR</u>	<hr/>		
	SR		ČR
<u>SR</u>	<hr/>		
	SR		USA
SR			
	SR		SR
USA			
	SR		ČR
<u>ČR</u>	<hr/>		
	SR		ČR
<u>SRN</u>	<hr/>		
	SR		SRN
<u>ČR</u>	<hr/>		
	SR		USA
<u>ČR</u>	<hr/>		
	SR		ČR
<u>USA</u>	<hr/>		
	SR		USA
USA			

právomoc súdov SR vo vzt'ahu k zahraničiu: EKNHS

- **BYDLISKO odporcu
neznáme (cezhraničný spor
už je daný)**

- **C- 327/10 Hypoteční banka
a.s. / Udo Lindner**

Nariadenie Brusel I sa má vykladať v tom zmysle, že predpokladom uplatnenia pravidiel stanovených týmto nariadením **je** situácia...keď súd členského štátu rozhoduje o žalobe proti štátnemu príslušníkovi iného členského štátu, ktorého bydlisko tomuto súdu nie je známe.

- ...nariadenie **Brusel I nebráni** uplatneniu ustanovenia vnútroštátneho procesného práva členského štátu, ktoré v snahe zabrániť situácii odoprenia spravodlivosti **umožňuje viesť konanie za neprítomnosti** proti osobe, ktorej bydlisko nie je známe, pokiaľ sa súd, ktorý sa sporom zaoberá, ubezpečí predtým, než o ňom rozhodne, že sa uskutočnili všetky pátrania,

ktoré ukladajú zásady riadnej starostlivosti
a dobrej viery, aby sa zistil pobyt žalovaného...

právomoc súdov SR vo vzt'ahu k zahraničiu: EKNHS

- **BYDLISKO odporcu
neznáme (cezhraničný spor
nie je daný)**

- **C-112/13 A/B a i. z 11.9.
2014**

článok 24 nariadenia č. 44/2001 so
zreteľom na článok 47 Charty sa má
vykladať v tom zmysle, že ak
vnútroštátny súd ustanoví opatrovníka
žalovanému, ktorému žaloba nebola
doručená, pretože jeho pobyt nie je
známy, v súlade s vnútroštátnou
právnou úpravou, účasť na konaní

tohto opatrovníka sa nerovná účasti na konaní tohto žalovaného v zmysle článku 24 uvedeného nariadenia stanovujúceho medzinárodnú právomoc tohto súdu

Určovanie právomoci podľa práva EÚ

- EÚ právomoc prijímať právne akty v oblasti *norm* určujúcich právomoc uplatniteľných v členských štátoch, ktoré majú cezhraničné dôsledky, najmä ak je to nevyhnutné pre riadne fungovanie vnútorného trhu, a to podľa ustanovenia čl. 81 ods. 2 písm. c) ZFEÚ

Určovanie právomoci podľa práva EÚ

- nariadenie Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o úpadkovom konaní,
- *nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o príslušnosti a uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach (Nariadenie Brusel I) – do 10.1. 2015*
- **od 10.1. 2015 - nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach**
- **nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o príslušnosti a uznávaní a výkone rozhodnutí vo veciach manželských a vo veciach rodičovskej zodpovednosti oboch manželov k deťom a o zrušení nariadenia (ES) č. 1347/2000 (Nariadenie Brusel IIa),**
- Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a Dánskym kráľovstvom o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach,
- nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti,
- **nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve – od 17.8. 2015 (dátum úmrtia)**
- Dohovor o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach – tzv. **nový Lugánsky dohovor** (platnosť medzi EÚ a Nórskom a Dánskom 1. 1. 2010, EÚ a Švajčiarskom 1. 1. 2011 a medzi EÚ a Islandom 1. 5. 2011)

Určovanie právomoci podľa práva EÚ

Právo EÚ:

- od r. 2015

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 **o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach** (Úradný vestník L 351, 20.12. 2012, s. 1 –32)
  - **nahrádza nariadenie (ES) č. 44/2001**
  - **uplatňuje sa od 10. januára 2015**
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o **právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve** (Úradný vestník L 201, 27.07. 2012, s. 107 – 134)
  - uplatňuje sa od 17. augusta 2015

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

- **Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:**

- Pôsobnosť nariadenia Brusel I bis
- všetky spory / cezhraničný prvok (len v EÚ?)

- **čl. 81 ZFEÚ – justičná spolupráca vo veciach s medzinárodným prvkom**
„....vo veciach, ktoré majú cezhraničné dôsledky...“

- cezhraničný prvok je daný vždy, keď
vyvstane s ohľadom na okolnosti
prípadu otázka (pochybnosť) určenia
medzinárodnej príslušnosti súdov
Owusu (C-281/02)

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

■ **POSTUP:**

- je „pochybnosť“ o právomoci a

- medzinárodnom prvku –
- použiteľnosť nariadenia
- najskôr skúmanie jeho „pôsobnosti“
- časová, vecná, územná, osobná
  - ak áno: podľa nariadenia rozhodnem o právomoci, resp. to odkáže ďalej

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

■ Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:

- územná pôsobnosť (práva EÚ) – čl. 349 a 355 ZFEÚ
- všetky členské štáty EÚ (ods. 40 preambuly)
- nie Dánsko (ods. 41 preambuly)

- **časová pôsobnosť** - čl. 81- žaloby podané a rozhodnutia (verejné listiny) vydané/vyhotovené po vstupe nariadenia do platnosti (t.j. od 10.1. 2015)

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

■ **Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:**

- **osobná pôsobnosť** - zásadne sa nariadenie vzťahuje na konanie proti žalovaným s bydliskom na území niektorého členského štátu EÚ (čl. 4)

- Výnimky z tohto pravidla :
  - čl. 24, 25, 26
  - spotrebiteľ, zamestnanec,

poistné veci (nie zásadne...len následky porušenia)

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

- **Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:**
  - **vecná pôsobnosť** – „v občianskych a obchodných veciach“
  - **Čl 1.: NIE:** daňové, colné a správne veci, zodpovednosť štátu, osobný stav a právnu spôsobilosť fyzických osôb, BSM, dedenia zo závetu alebo zo zákona, konkurz, reštrukturalizácia, sociálne zabezpečenie, rozhodcovské konanie, **vyživovacia povinnosť**

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

■ Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel I bis:

- **vecná pôsobnosť** – „v občianskych a obchodných veciach“

LTU v. Eurocontrol (29/76) – výkon rozhodnutia vydaného vo vzťahu k verejnoprávnej osobe a osobe súkromného práva, ak prvá konala v rámci svojich verejnoprávných právomoci – **nespadá**

Holandský štát v. Rüffer (814/79) – úhrada poplatku za odstránenie vraku z verejnej komunikácie orgánom verejnej správy – **nespadá**

Verein für Konsumenteninformation v. Karl Heinz Henkel (C-167/00) – nezisková organizácia zriadená za účelom ochrany spotrebiteľov, nie je osobou verejného práva – **spadá**

Volker Sonntag v. Waidmann (C-172/91) – náhrada škody uložená trestným súdom – **spadá**

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

- vecná pôsobnosť lex specialis – posledný krok

Vzťah k iným medzinárodným dohovorom – čl. 71

- nie sú dotknuté dohovory o zvláštnych otázkach (čl. 71)
- napr. **Dohovor o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave /CMR/, Ženeva, 19.05.1956, (ČSR: 11/1975 Zb.)**
čl. 31 - právomoc
alebo
- **Dohovor o zjednotení niektorých pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu (28. 5. 1999, Montreal, SR - 4. 11. 2003), EÚ: 5.4. 2001 (2001/539/ES), čl. 33, 46 - právomoc**

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

- Vzťah k iným medzinárodným zmluvám
  - čl. 68 – nariadenie nahradzuje Bruselský dohovor
  - čl. 69 – nariadenie nahradzuje tam uvedené dvojstranné dohody (medzi ČŠ navzájom)
  - čl. 70: zmluvy uvedené v čl. 69 zostávajú naďalej v platnosti **vo vzťahu k veciam, na ktoré sa toto nariadenie neuplatňuje**, zostávajú v platnosti aj ohľadne rozsudkom vydaným a listinám úradne vyhotoveným alebo zaregistrovaným ako verejné listiny **pred nadobudnutím účinnosti nariadenia 44/2001**
  - čl. 351 ZFEÚ – pri konflikte EÚ-MZ má prednosť medzinárodná zmluva, ktorú ČŠ uzavrel pred vstupom do EÚ, tzn. prednosť pred právom EÚ

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

Všetky 4 pôsobnosti ÁNO – rozhodnem o svojej pôsobnosti podľa nariadenia

Skúmanie právomoci

článok 27

Ak má súd členského štátu konať vo veci, v ktorej majú výlučnú právomoc súdy iného členského štátu na základe článku 24, aj **bez návrhu vyhlási**, že nemá právomoc.

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

■ POSTUP:

Najskôr čl. 24 – výlučná

Potom čl. 25 – aj je - je výlučná

....podriadenie sa jurisdikcii...26

námietka: preskúmať ostatné kritériá právomoci

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

Výlučná právomoc čl. 24:

- „najsilnejšia“ zo všetkých
- aplikuje bez ohľadu na bydlisko strán (čl. 24),
- nemôže byť zmenená dohodou o prorogácii (čl. 25),
- nemôže byť zmenená tým, že žalovaný pristúpi na konanie pred iným súdom (čl. 26),
- ako jedinú ju súd preskúmava z úradnej povinnosti (čl. 27),
- jej porušenie je sankcionované neuznaním rozhodnutia

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

Výlučnú právomoc majú tieto súdy bez ohľadu na bydlisko:

- v konaniach, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľnosti, súdy členského štátu, v ktorom sa tento majetok nachádza
- v konaniach, ktorých predmetom je platnosť zriadenia, neplatnosť alebo zánik obchodných spoločností alebo iných

právnických osôb alebo združení fyzických a právnických osôb, alebo platnosť rozhodnutí ich orgánov, súdy členského štátu, v ktorom má spoločnosť, právnická osoba alebo združenie sídlo; sídlo súd určí podľa vlastných noriem medzinárodného práva súkromného

- v konaniach, ktorých predmetom je platnosť zápisov do verejného registra, súdy členského štátu, v ktorom sa vedie register;

- v konaniach týkajúcich sa registrácie alebo platnosti patentov, ochranných známok, priemyselných vzorov alebo iných práv, ktoré sa musia registrovať alebo o u ktorých sa musí žiadať o ochranu, súd členského štátu, v ktorom sa žiadosť o registráciu alebo ochranu podala, v ktorom sa registrácia alebo ochrana poskytli alebo podľa právneho nástroja spoločenstva alebo medzinárodného dohovoru sa za poskytnuté považujú.

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

■ Prorogácia – článok 25

- stačí, aby **len jedna strana** mala bydlisko či sídlo v členskom štáte EÚ
- dohoda sa nesmie vzťahovať na veci uvedené v článku 24, ani nesmie byť v rozpore s článkami 15, 19 alebo 23.
- nepožaduje sa žiadny vzťah medzi predmetom sporu a súdom, rešpektuje sa **zmluvná voľnosť strán**.
- z hľadiska časovej pôsobnosti je rozhodujúci okamih začatia konania, a nie okamih uzavretia dohody o prorogácii – **Sanicentral, 25/79**.
- táto právomoc súdu je výlučná, ak sa účastníci

- nedohodli inak
- dohoda musí byť PÍSOMNÁ

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

Prorogácia – článok 25

Segoura v. Bonakdarian (25/76)

ústna dohoda, potvrdenie objednávky s obchodnými podmienkami vytlačenými na zadnej strane a obsahujúcimi prorogačnú dohodu a absencia akéhokoľvek písomného vyjadrenia zo strany účastníka je nedostatočná

Estasis Salotti v. Rüwa (24/76)

ak je prorogačná doložka začlenená do obchodných podmienok nachádzajúcich sa na zadnej strane zmluvy, písomná forma je zachovaná len ak je zmluva podpísaná oboma stranami a výslovne odkazuje na obchodné podmienky

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

- článok 26 - podriadenie sa

jurisdikcii

- príslušnosť založená bezpodmienečným podrobením sa jurisdikcii procesného súdu
- prorogácia sui generis, kedy príslušnosť súdu založí žalovaný tým, že nevznesie námietku nepríslušnosti procesného súdu a začne sa proti žalobe obhajovať, resp. sa k žalobe vyjadrí.
  - **Elefanten Schuh GmbH v. Pierre Jacqmain, 150/80**
  - **Group Josi, C-412/98, odst. 44-45**
  - **Michal Bilas, C-111/09**
- odpor podaný proti európskemu platobnému rozkazu, v ktorom nie je namietaný nedostatok právomoci súdu, nemožno považovať za zúčastnenie sa konania v zmysle článku 24 (**C-144/12, Golbet Sportwetten GmbH v. Massimo Sperindeo**)

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

- článok 26 - podriadenie sa jurisdikcii
- **NOVÉ:** Vo veciach uvedených v oddieloch 3, 4 alebo 5, v ktorých je žalovaným poistník, poistený, oprávnený z poistenia, poškodený, spotrebiteľ

alebo zamestnanec, súd pred založením si právomoci podľa odseku 1 zabezpečí, aby bol žalovaný poučený o svojom práve namietat' absenciu právomoci súdu a o dôsledkoch jeho účasti alebo neúčasti na konaní.

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

- **VŠEOBECNÁ PRÁVOMOC** -
článok 4 Brusel Ibis
- podľa bydliska žalovaného bez ohľadu na jeho štátnu príslušnosť

článok 62

- bydlisko fyzickej osoby podľa národného práva štátu súdu alebo štátu, kde má mať bydlisko

článok 63

- bydlisko (sídlo) právnickej osoby
- sídlo, ústredie, hlavná prevádzkárňa

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

■ **ALTERNATÍVNA PRÁVOMOC - článok 7 Brusel Ibis**

- žalovaný má bydlisko či sídlo v niektorom členskom štáte, odlišnom od štátu súdu
- založená na vzťahu medzi sporom a súdom odlišným od súdu žalovaného
- ide o výnimku z pravidla, ktorú je nutné interpretovať reštriktívne
- súd, ktorého jurisdikcia je založená napr. podľa článku 5 odst. 1, teda ktorý rozhoduje o zmluvnom nároku, nemôže rozhodnúť o žalobe na základe iných dôvodov, napr. z titulu zodpovednosti za škodu

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

ALTERNATÍVNA PRÁVOMOC - článok 7 Brusel I bis

Osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v druhom členskom štáte

a) v zmluvných veciach na súde podľa **miesta zmluvného**

plnenia, ktoré je predmetom žaloby;

b) na účely tohto ustanovenia, ak sa účastníci zmluvy nedohodli inak, je miestom zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby:

— pri predaji tovaru miesto v členskom štáte, kam sa podľa zmluvy tovar dodal alebo mal dodať,

— pri poskytnutí služieb miesto v členskom štáte, kde sa podľa zmluvy služby poskytli alebo mali poskytnúť,

c) ak sa neuplatní písmeno b), uplatní sa písmeno a);

d) vo **veciach výživného na súdoch podľa bydliska alebo obvyklého pobytu osoby oprávnenej na výživné, alebo ak je vec spojená s konaním o právnom stave osoby, na súde, ktorý podľa právneho poriadku svojho štátu má právomoc vo veci konať, ak sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnom občianstve niektorého z účastníkov;**

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

ALTERNATÍVNA PRÁVOMOC - článok 7 Brusel I bis

d) vo veciach **nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti**, na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok;

e) vo veciach **nárokov na náhradu škody alebo navrátenie do pôvodného stavu v súvislosti s trestným činom**, na súde konajúcom v tejto trestnej veci, ak tento súd má podľa vnútroštátneho právneho poriadku právomoc konať v občianskych veciach;

f) vo veciach sporov týkajúcich sa činnosti pobočky, zastúpenia alebo inej organizačnej zložky na súde podľa bydliska pobočky, zastúpenia alebo organizačnej zložky;
g) v postavení zriaďovateľa („settlor“), správcu („trustee“) alebo oprávneného („beneficiary“) z poručníckeho fondu („trust“) vytvoreného zo zákona alebo na základe písomnej listiny alebo vytvoreného ústne a potvrdeného písomne na súdoch členského štátu, v ktorom má bydlisko poručnícky fond;

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

ALTERNATÍVNA PRÁVOMOC - článok 8 Brusel Ibis

Osobu s bydliskom na území členského štátu možno tiež žalovať:

- ak ide o **jedného z viacerých žalovaných** na súde podľa bydliska **ktoréhokoľvek zo žalovaných** za predpokladu, že nároky sú navzájom tak súvisiace, že je vhodnejšie o nich konať a rozhodnúť spoločne, a tak predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach;

- ako tretiu osobu v konaní o záruke alebo ručení alebo v inom konaní súvisiacom s treťou osobou na súde, na ktorom sa vedie hlavné konanie, ak sa toto nezačalo výlučne s úmyslom vyňať ju z právomoci súdu, ktorý by inak mal právomoc;
- pri vzájomnom nároku vyplývajúcom z tej istej zmluvy alebo skutočnosti ako pôvodný nárok na súde, ktorý koná o pôvodnom nároku;

- vo veciach súvisiacich so zmluvou, ak žalobu možno spojiť so žalobou proti tomu istému žalovanému vo veciach vecných práv k nehnuteľnosti, na súde členského štátu, na území ktorého sa majetok nachádza.

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

ALTERNATÍVNA PRÁVOMOC - článok 8 Brusel I bis

- Článok 8 odst. 1 – niektorí zo žalovaných musia mať bydlisko alebo sídlo v obvode procesného súdu
- Skutočnosť, že žaloby podané proti viacerým žalovaným majú rôzne právne základy, nie je prekážkou pre aplikáciu článku 8 odst. 1
  - **Freeport, C-98/06**

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

OBLIGATÓRNA PRÁVOMOC – čl. 10-23 Brusel I bis

- ochrana slabšej strany
- právomoc vo veciach poistenia, spotrebiteľských zmlúv a individuálnych pracovných zmlúv sa určuje podľa týchto oddielov – 3, 4 a 5.
- nerešpektovanie obligatórnej príslušnosti vo veciach poistných a spotrebiteľských zmlúv má za následok neuznanie rozhodnutia (čl. 35 odst. 1)

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

- Predbežné opatrenia - článok 35

- súdom členských štátov možno podať návrh na vydanie

predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení, ktoré sú dostupné podľa právneho poriadku daného štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mali právomoc rozhodovať vo veci samej súdy iného členského štátu

Určovanie právomoci podľa Brusel I bis

- Prekážka litispendencie– čl. 29 a 30 Brusel I bis
- Ak sa vedú konania v tej istej veci a medzi rovnakými účastníkmi na súdoch rôznych členských štátov, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, **aj bez návrhu preruší konanie**, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať.
- Keď sa potvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať, každý iný súd **odmietne** vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu.
- Ak sa koná o súvisiacich veciach na súdoch rôznych členských štátov, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, **môže prerušiť** konanie.

- Ak ide o konania na prvom stupni, súd, ktorý nezačal konať ako prvý, môže tiež na žiadosť jedného z účastníkov odmietnuť vykonávať svoju právomoc, ak súd, ktorý začal konať ako prvý, má právomoc rozhodovať vo všetkých týchto veciach a ak právny poriadok jeho štátu pripúšťa zlúčenie všetkých vecí.

Určovanie právomoci podľa Brusel IIa

■ Určovanie právomoci podľa nariadenia Brusel IIa:

Nariadenie Rady (ES) č. **2201/2003** z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000

Vecná pôsobnosť

■ Veci rodičovskej zodpovednosti:

- majetok dieťaťa: iba opatrenia na ochranu dieťaťa:
    - 1) určenie a oprávnenia osôb alebo subjektov, ktoré sú zodpovedné za majetok dieťaťa, zastupujú dieťa alebo mu pomáhajú,
    - 2) správa, udržovanie a nakladanie s majetkom dieťaťa
- NIE:** ak sa rodičia nevedia dohodnúť v otázke správy majetku dieťaťa.
Opatrenia, ktoré sa vzťahujú na majetok dieťaťa, ale ktoré sa netýkajú ochrany dieťaťa – podľa nariadenia č. 44/2001

Vecná pôsobnosť – rodičovská

zodpovednosť

- rozsudok SD EÚ z 2.4 2009, A, C-523/07
- článok 1 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 , sa má vykladať tak, že pojem „občianske veci“ v zmysle tohto ustanovenia sa vzťahuje aj na **rozhodnutie, ktorým sa nariaduje okamžité prevzatie dieťaťa do starostlivosti a jeho umiestnenie mimo vlastnej rodiny, ak bolo toto rozhodnutie prijaté v rámci predpisov verejného práva týkajúcich sa ochrany detí**

Osobná pôsobnosť

- nariadenie sa použije iba vo veciach s **medzinárodným prvkom** – nariadenie prijaté na základe čl. 81 ZFEÚ

- je daný najmä **obvyklým pobytom** účastníka/účastníkov konania na území rôznych štátov alebo na území štátu odlišného od štátu fóra, prípadne **inou štátnou príslušnosťou** účastníka/účastníkov;
  - v prípade uznávania a výkonu „cudzích“ rozhodnutí...
- **aplikovateľnosť** nariadenia nie je použiteľná iba na „vnútroúňijné“ prípady/spory

Časová pôsobnosť

- nariadenie č. 2201/2003 nadobúda **účinnosť** 1. augusta 2004
- nariadenie č. 2201/2003 sa **uplatňuje** od 1. marca 2005, s výnimkou článkov 67, 68, 69 a 70, ktoré sa uplatňujú 1. augusta 2004
- 1) časová pôsobnosť pravidiel o právomoci
  - čl. 64 odst. 1 – konanie začaté po

1.3. 2005 (v Bulharsku a v Rumunsku po 1.1. 2007)

- 2) časová pôsobnosť pravidiel pre uznanie a výkon - čl. 64 odst. 2
- 4

Územná pôsobnosť

- všetky členské štáty s výjimkou Dánska (čl. 2 ods. 3)
- územie členských štátov, na ktorom je nariadenie záväzné je upravené primárnym právom – čl. 349 a 355 ZFEÚ

Pravidlá určovania právomoci

- LEN určenie členského štátu, ktorého súdy majú právomoc vo veci konať
  - nariadenie určuje iba členský štát, ktorého súdy majú právomoc, nie však (vecne a miestne) príslušný súd v rámci tohto členského štátu

Všeobecná právomoc - rozvod

- článok 3 - právomoc majú súdy členského štátu

a) na ktorého území:

- majú **manželia** obvyklý pobyt, alebo
- manželia mali naposledy obvyklý pobyt, pokiaľ tam jeden z manželov stále býva, alebo
- má **odporca** obvyklý pobyt, alebo
- v prípade spoločnej žiadosti, má niektorý z manželov obvyklý pobyt, alebo
- má **navrhovateľ** obvyklý pobyt, ak tam býval

najmenej jeden rok bezprostredne pred podaním návrhu, alebo

- má **navrhovateľ** obvyklý pobyt, ak tam býval najmenej šesť mesiacov bezprostredne pred podaním návrhu a je buď štátnym príslušníkom tohto členského štátu

b) ktorého štátnymi príslušníkmi sú obaja manželia

Právomoc – rozvod (čl. 3,4,5,7)

- medzi hraničnými určovateľmi podľa čl. 3 nie je hierarchický vzťah
  - obvyklý pobyt (manželov alebo jedného z nich)
  - posledný spoločný obvyklý pobyt manželov
  - štátne občianstvo (spoločné alebo navrhovateľa)
  - „domicil“ v zmysle práva VB a Írska – zvláštny hraniční určovateľ, ktorý sa použije iba v týchto štátoch namiesto štátneho občianstva
- rozhoduje iba vôľa navrhovateľa

- spojenie právomoci v prípade vzájomného návrhu (čl. 4) a „prechodu“ rozluky do rozvodu (čl. 5)
- Zostatková právomoc (čl. 7) – ani nie 3-5 – tak ZMPS ČŠ C-68/07

Povaha právomoci - rozvod

- Výlučná povaha súdnej právomoci (čl. 6)

Manžela, ktorý:

- a) má obvyklý pobyt na území členského štátu; alebo
- b) je štátnym príslušníkom členského štátu alebo v prípade Veľkej Británie a Írska, má svoj "domicil" na území jedného z týchto členských štátov,
možno žalovať v inom

členskom štáte iba v súlade s článkami 3, 4 a 5.

Všeobecná právomoc – rodičovské práva a povinnosti

- Bod 12 preambuly nariadenia: kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali **najlepšiemu záujmu dieťaťa**, najmä kritériu blízkosti - právomoc by mal mať v prvom rade **ČŠ obvyklého pobytu dieťaťa**, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností
- Bod 13 ...v záujme dieťaťa, ako výnimku a za určitých podmienok - súd, ktorý má

právomoc - **postúpi vec súdu iného ČŠ**, ak je tento súd vhodnejšie umiestnený na to, aby konal vo veci (druhý súd už nemôže postúpiť vec tretiemu súdu)

Všeobecná právomoc – rodičovské práva a povinnosti

- **čl.8 nariadenia 2201/2003**
Súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré **má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte** v čase začatia konania
  - *uplatňuje s výhradou ustanovení čl. 9, 10 a 12*
- faktický, nie právny koncept (odlišný od trvalého

- pobytu)
- miesto, kde má osoba ťažisko svojho života s ohľadom na svoj rodinný, pracovný či sociálny život
  - objektívne skutkové hodnotenie konkrétnych okolností daného prípadu (stupeň sociálneho začlenenia, dĺžka pobytu) sudcom...v súlade s cieľmi nariadenia
  - úmysel osoby sa v danom mieste zdržovať trvale nemusí byť rozhodujúcim kritériom

Všeobecná právomoc – rodičovské práva a povinnosti

- rozsudok SD EÚ z 2.4 2009, A, C-523/07
- Bod 44 ... pojem „obvyklý pobyt“ v zmysle článku 8 ods. 1 nariadenia treba vykladať tak, že mu zodpovedá miesto, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia. Na tento účel treba vziať do úvahy najmä trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu na území členského štátu a presťahovanie rodiny do

tohto štátu, štátnu príslušnosť dieťaťa, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti, ako aj rodinné a sociálne väzby, ktoré dieťa udržiava v danom štáte. Je na vnútroštátnom súde, aby určil, kde má dieťa obvyklý pobyt, majúc na pamäti všetky osobitné skutkové okolnosti každého jednotlivého prípadu

Zachovanie právomoci – rodičovské práva a povinnosti

- zachovanie právomoci podľa predchádzajúceho obvyklého pobytu dieťaťa (čl.9)
- týka sa iba **úpravy styku a len ak je splnené:**
  - a) dieťa sa zákonným spôsobom presťahuje z jedného ČŠ do druhého
  - b) získa v novom ČŠ obvyklý pobyt
  - c) o práve styku už bolo skôr rozhodnuté v

pôvodnom štáte
d) nositeľ práva na styk neprijme právomoc súdu ČŠ nového obvyklého pobytu dieťaťa

- ak sú splnené tieto podmienky, ponechá si súd predchádzajúceho obvyklého pobytu dieťaťa právomoc na úpravu práva styku po dobu **3 mesiacov** po presťahovaní dieťaťa

Právomoc v prípade únosu dieťaťa - čl.10

- zachovanie právomoci štátu obvyklého pobytu dieťaťa **pred** protiprávnym premiestnením či zadržaním

AŽ KÝM

- 1) Dieťa získa obvyklý pobyt v inom členskom štáte
- 2) Dotknutý nositeľ práva o starostlivosť o dieťa dal súhlas s premiestnením alebo zadržaním
alebo
- 3) Dieťa malo bydlisko v inom ČŠ po dobu jedného roku potom, čo sa dotknutý nositeľ práva o

starostlivosť dozvedel alebo mal dozvedieť kde sa dieťa nachádza, a dieťa sa zžilo s novým prostredím a súčasne

- nebol podaný návrh na návrat dieťaťa do 1 roka

- návrh bol vzatý späť a nebol počas jedného roka podaný no

- nebol v štáte pôvodu podaný návrh na úpravu vo veci samej potom, čo bol tento súd upovedomený o zamietnutí návrhu na návrat dieťaťa

- súd pôvodného pobytu dieťaťa nevydal rozhodnutie obsahujúce povinnosť o navrátenie dieťaťa

Pokračovanie právomoci – čl.

12

rodičovské práva a povinnosti

- o veciach týkajúcich sa rodičovskej zodpovednosti **môže rozhodnúť rozvodový súd**, ak je s týmto konaním rozhodnutie o rodičovskej zodpovednosti spojené
  - Súdny ČŠ pri výkone svojej právomoci na základe návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva, **majú právomoc v každej veci, ktorá sa týka rodičovských práv a povinností** a ktorá súvisí

s týmto návrhom, ak:

a) aspoň jeden z manželov má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu a

b) manželia a nositelia rodičovských práv a povinností prijali právomoc týchto súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania a

c) ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.

■ **v iných než rozvodových veciach**

a) dieťa má silný vzťah k tomuto členskému štátu

b) všetky strany sporu právomoci prijali

c) je to v záujme dieťaťa

Pokračovanie právomoci – čl.

13 a 14

rodičovské práva a povinnosti

■ **Právomoc založená na prítomnosti dieťaťa (čl.13)**

- ak nemožno určiť obvyklý pobyt dieťaťa a právomoc nemožno založiť podľa článku 12, právomoc majú súdy členského štátu, v ktorom sa dieťa nachádza (napr. utečenci, nájdení (C-523/07))

■ Zostatková právomoc (čl.14)

- ak nemožno určiť právomoc podľa čl. 8-13 nariadenia – použijú sa normy ZMPS

Pokračovanie právomoci – čl. 15

rodičovské práva a povinnosti

■ Postúpenie veci na konanie vhodnejšie umiestnenému súdu (čl.15)

- výnimka zo zásady perpetuatio fori
- zvláštna väzba dieťaťa k štátu, kam má byť vec alebo jej časť postúpená
- oba sudy musia byť presvedčené, že je to v najlepšom záujme dieťaťa
- podnet strán sporu, z vlastného

podnetu súdu X aj Y

- priama komunikácia medzi súdmi

Pravosť verejných listín

- Medzinárodný prvok v konaní môže tiež spočívať v tom, že v konaní je predložená ako dôkaz listina vystavená v cudzine.
- Podľa ustanovenia § 52 ZMPS „*listiny vydané súdmi a úradmi v cudzine, ktoré platia na mieste, kde boli vydané, za listiny verejné, majú dôkaznú moc verejných listín aj v Slovenskej republike, ak sú opatrené predpísanými overeniami*“.

Existencia cudzích PO

- V medzinárodnom práve k 31.7. 2014

neexistuje platná medzinárodná zmluva, ktorou by Slovenská republika bola viazaná, upravujúca vzájomné uznávanie právnych subjektov, najmä právnických osôb (ich právnej spôsobilosti a pod.), vrátane obchodných spoločností.

V rámci Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného bol otvorený na podpis Dohovor z 1. júna 1956 o vzájomnom uznávaní právnej subjektivity obchodných spoločností, združení a organizácií, ktorý dodnes nenadobudol platnosť.

- **V práve EÚ** bol dojednaný Dohovor o vzájomnom uznávaní spoločností a právnických osôb podpísaný 29. februára 1968 v Bruseli, ktorý rovnako nikdy nenadobudol platnosť.

Existencia cudzích PO

- Čl. 54 ZFEÚ „So spoločnosťami založenými podľa zákonov členského štátu a ktoré majú svoje sídlo, ústredie alebo hlavné miesto podnikateľskej činnosti v Únii, sa pre účel tejto kapitoly zaobchádza rovnako ako s fyzickými osobami, ktoré sú štátnymi príslušníkmi členských štátov. Spoločnosťami sa rozumejú spoločnosti založené podľa občianskeho alebo obchodného práva vrátane družstiev a iných právnických osôb podľa verejného alebo súkromného práva s výnimkou neziskových spoločností.“.
- **princíp tzv. vzájomného uznávania právnických osôb – obchodných spoločností so sídlom v niektorom členskom štáte EÚ.**

- to znamená, že čl. 54 ZFEÚ ukladá každému členskému štátu EÚ povinnosť rešpektovať právnu spôsobilosť a následne procesnú spôsobilosť, ktorú táto spoločnosť má na základe právnej úpravy členského štátu, v ktorom bola založená
- podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ, právnické osoby – obchodné spoločnosti založené podľa vnútroštátneho právneho poriadku niektorého členského štátu EÚ existujú len prostredníctvom vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá určuje ich založenie a fungovanie Pozri druhý odsek výrokovej časti rozsudku Súdneho dvora z 5. novembra 2002, C- 208/00, Überseering BV a Nordic Construction Company Baumanagement GmbH.

Existencia cudzích PO

- § 22 ObchZ prvá veta: „Právnu spôsobilosť, ktorú má iná než fyzická zahraničná osoba podľa právneho poriadku, podľa ktorého bola založená, má takisto v oblasti slovenského právneho poriadku.“.
- rozsah nie je obmedzený iba na zahraničné právnické osoby – podnikateľov (vid’ spojenie „iných než fyzických osôb“), ale na akékoľvek subjekty práva, ktorým iný než právny

poriadok Slovenskej republiky priznáva právnu subjektivitu a týka sa aj nepodnikateľskej činnosti týchto osôb, ktoré sa prejavuje na území Slovenskej republiky

Pravosť cudzích verejných listín

- postup superlegalizácie sa neuplatňuje pre cudzie listiny vydané a následné predložené v tých štátoch, ktoré sú zmluvnými stranami **Dohovor o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín 5. októbra 1961**
- Dohovor nadobudol platnosť pre Slovenskú republiku dňa 18. februára 2002 (č. 213/2002 Z.z)
- http://www.hcch.net/index_en.php

?act=conventions.status&cid=41#
mem

Pravosť cudzích verejných listín

- čl. 1 - *verejné listiny, ktoré boli vyhotovené na území jedného zmluvného štátu a majú sa predložiť na území iného zmluvného štátu. Na účely tohto dohovoru sa za verejné listiny považujú*
- *a) listiny vydané justičným orgánom štátu alebo justičným pracovníkom vrátane listín vydaných verejným žalobcom, vyšším súdnym úradníkom alebo procesným doručovateľom („huissier de justice“),*
- *b) správne listiny,*
- *c) notárske písomnosti,*
- *d) úradné osvedčenia, ktoré sa umiestňujú na listiny podpísané súkromnými osobami, ako sú úradné osvedčenia potvrdzujúce registráciu listiny alebo skutočnosť, že listina existovala v určitom čase, a úradné a notárske osvedčenia podpisov.*
- **Dohovor sa však nevzťahuje na**
- *a) listiny vystavené diplomatickými alebo konzulárnymi úradníkmi,*
- *b) správne listiny bezprostredne sa týkajúce obchodných alebo colných činností.*

Pravosť cudzích

verejných listín

- Podľa ustanovenia čl. 3 Dohovoru „*Jedinou formálnou náležitosťou, ktorú možno požadovať na účely potvrdenia **hodnovernosti podpisu, funkcie osoby**, ktorá listinu podpísala, a prípadne **pravosti pečate alebo odtlačku pečiatky** na listine, je pripojenie osvedčenia podľa článku 4 vydaného príslušným orgánom štátu, z ktorého listina pochádza.*

Pravosť cudzích verejných listín

- „*osvedčenie sa musí umiestniť priamo na listine alebo na jej nadstavení („allonge“) v podobe uvedenej v prílohe k dohovoru [pozri prílohu č. 1 k tomuto stanovisku].*
- *Môže sa však vyhotoviť v úradnom jazyku orgánu, ktorý ho vydáva. Predtlač osvedčenia môže byť súčasne aj v*

d'alšom jazyku. Názov „Apostille (Convention de La Haye du 5 octobre 1961)“ musí byť vo francúzskom jazyku“

- *Ak je osvedčenie riadne vyplnené, osvedčuje hodnovernosť podpisu, funkciu osoby, ktorá listinu podpísala, a prípadne pravosť pečate alebo odtlačku pečiatky na listine. Podpis, pečať alebo odtlačok pečiatky na osvedčení sú vyňaté z akéhokoľvek overenia.*

Pravosť cudzích verejných listín

- *čl. 6 „Každý zmluvný štát určí orgány oprávnené vydávať osvedčenie podľa čl. 3 ods. 1 a uvedie ich oficiálne postavenie. Takéto určenie oznámi štát Ministerstvu zahraničných vecí Holandského kráľovstva pri uložení ratifikačnej listiny alebo listiny o prístupe, alebo vyhlásenia o rozšírení. Oznámi aj akúkoľvek zmenu určených orgánov*

Pravosť cudzích verejných listín

- Podľa čl. 7 Dohovoru: „Každý z orgánov určených podľa článku 6 vedie **register alebo kartotéku**, v ktorej eviduje vydané osvedčenia s uvedením
  - a) čísla a dátumu osvedčenia,
  - b) mena osoby, ktorá podpísala verejnú listinu, a postavením, v ktorom vystupovala, alebo v prípade nepodpísanej listiny názvu orgánu, ktorý listinu opatril pečaťou alebo odtlačkom pečiatky.
- Na žiadosť zainteresovanej osoby orgán, ktorý vydal osvedčenie, **potvrdí, či sa údaje v osvedčení zhodujú s údajmi uvedenými v registri alebo v kartotéke.**

Zisťovanie cudzieho práva

- *Prečo sudca musí aplikovať právo a poznať/zisťovať jeho obsah?*
- Aplikácia práva súdom ex officio vychádza z dvoch základných predpokladov:
  - a) uplatnenia zásady *iura novit curia* a
  - b) posúdenia miery kogentnosti, resp. dispozitívnosti aplikovateľných noriem.

iura novit curia

- účastníci súdneho konania

poskytujú súdu fakty (skutkové okolnosti) a súd na tieto samostatne aplikuje právo, ktoré sám vyhľadá, bez toho, aby šiel nad rámec požiadaviek, ktoré účastníci vzniesli

- občas je nesprávne pochopená v zmysle automatickej znalosti práva ako celku súdom, v personifikovanej rovine každým jednotlivým sudcom (Kühn, Z.: *Iura novit curia: aplikace starého principu v nových podmínkách*, Právní rozhledy 8/2004, s. 295)

iura novit curia

- *Zásada iura novit curia a jej dôsledky*
- čo predstavuje pre zásadu *iura novit curia* „právo“ (rozsah

*zásady a akceptovateľné
pramene práva) a tiež, či sa
z časového hľadiska týka len
práva platného a účinného?*

iura novit curia

- *iura novit curia* sa netýka len práva platného, ale rovnako tak sa vzťahuje i na **právo zrušené**, ktoré je aplikovateľné na základe intertemporálnych ustanovení, a samozrejme i na právo vytvárané štátnymi útvarmi, ktorých právny systém Slovenská republika recipovala (právo Československa), prípadne predtým recipovalo Československo (uhorské právo pred 28. 10. 1918).

iura novit curia

- V systéme formálne platného **obyčajového práva** sa obdobne zásada *iura novit curia* vzťahovala aj na právo obyčajové, s výnimkou obyčajov miestnych“.
- nález II. ÚS 79/06-12 z 29.3. 2006 alebo nález I. ÚS 344/08-10 z 20.10. 2008
- Aplikácia obyčajového práva v súčasnosti prichádza do úvahy najmä v súvislosti s ustanovením § 568 vo vzťahu k ustanoveniu § 562 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. z 25. októbra 1950.

iura novit curia

- - ústavný imperatív platnosti všeobecne záväzných právnych predpisov (extenzívne zrejme „práva“) prijatých pred účinnosťou Ústavy SR, t.j. pred 1.9. 1992 podľa čl. 152 ods. 1 Ústavy SR

a tiež ich ústavne konformného výkladu (vrátane neskorších predpisov) podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy (alebo ústavnej interpretačnej zásady).

- Vid' napr. náleží Ústavného súdu SR z 22. apríla 1997, sp. zn. II. ÚS 23/96.

iura novit curia

- Všeobecné súdy sa v súčasnosti aplikovateľnosti zásady *iura novit curia* dovoľávajú, pričom zrejme vychádzajú z ustanovenia **§ 121 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb.** v znení neskorších predpisov, ktorý okrem iného konštatuje, že v súvislosti s dôkaznou povinnosťou účastníkov civilného konania **netreba dokazovať** nielen právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, ale aj „**právne záväzné akty**, ktoré boli uverejnené v **Úradnom vestníku Európskych**

spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie

iura novit curia

vzťahu k uplatniteľnému **medzinárodnému právu** (dvojstranné a viacstranné medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná), platia ustanovenia čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 7 ods. 2 a ods. 5 Ústavy, ktoré rovnako *vyžadujú ich publikáciu v Zbierke zákonov SR* (pozri aj §§ 3 ods. 2, 4 ods. 3, 6 a 8 ods. 2 zákona č.1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov alebo uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 18/97 z 25. marca 1997 alebo uznesenie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 41/1999, z 21. apríla 1999

iura novit curia

- iné než slovenské, úniové, či medzinárodné právo, t.j. **právo „cudzie“** - zásada *iura novit curia* platí všeobecne tak, že sa vzťahuje na „právo“, ktoré nemôže byť predmetom dokazovania v pravom slova zmysle, nakoľko sa dokazujú len skutočnosti účastníkmi tvrdené a tie, ktoré vyšli počas konania

inak najavo.

iura novit curia

- § 53 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom : Na zistenie cudzieho práva justičný orgán urobí všetky potrebné opatrenia; pokiaľ mu obsah cudzieho práva nie je známy, môže si za tým účelom vyžiadať aj informáciu od Ministerstva spravodlivosti SR.
- súd si môže znalosť cudzozemského práva získať aj inak, t.j. vlastným štúdiom alebo ustanovením znalca („všetky potrebné opatrenia“) alebo vyjadrením Ministerstva spravodlivosti (pozri ustanovenie), prípadne znaleckým posudkom

iura novit curia

- znaleckým posudkom, čo nemožno považovať za dôkaz listinou v zmysle § 129 O.s.p. (

Bureš, J. a kol.: Občanský soudní řád, 7. vydání.
Praha: C.H. Beck, 2006, komentár k §121)

- na základe zákona č.382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch v znení neskorších predpisov a vykonávacích predpisov existujú znalci v odbore „Právne vzťahy k cudzine“ (č. 330000).

iura novit curia

- zásada *iura novit curia* nevzťahuje na cudzie právo v zmysle jeho bezprostrednej a „povinnej“ poznateľnosti súdom, ale v medziach spolupráce aj s inými štátnymi

orgánmi tak, aby jeho
existenciu nemusel
preukazovať účastník konania
Ďakujem za pozornosť